

**Commentariorum ac disputationum, in tertiam partem divi
Thomae tomi quinque**

Priorum vigintisex Quaestionum eius Partis expositionem complectens

Suárez, Francisco

[Köln], 1617

Sectio quarta. Vtrum assumpserit Christus corpus & animam inter se
vnita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93775](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93775)

pati debuit, & exempla virtutum nobis ostendere, A
& quia corpus nostrum debet configurari corpori
claritatis eius. Vnde sumitur tertia ratio, quia Ver-
bum non tantum erat redempturum animas, sed
etiam corpora. Quarta denique, quia alias non fuis-
set Christus vere conceptus ex Virgine, nec verus fi-
lius hominis, cōtra Euangelicam historiam. De qua
re plura in sequenti tomo. Est autem hæc conclusio
eodem sensu intelligenda, quo conclusio preceden-
tis sectionis, scilicet, de vnione immediata, propter
eamdem testimonia & easdem rationes. Quibus addi
potest, quod in propria persona habet corpus im-
mediatam vnionem cum substantia: Verbum au-
tem supplet perfectissime propriam substantiam:
ergo vnitur immediate corpori. Et hoc à fortiori
confirmabunt, quæ sect. 5. & 6. dicuntur; & in q. et-
iam 6. idem roborabitur.

Fundamentum Manichæorum fuit, quia puta-
bāt corpora esse mala ex natura sua, & à malo prin-
cipio. Sed hoc processit ex stulto errore, qui in 1. par.
ex professo refutatur, & videri potest Athanas. lib. 3.
de incarnat. Christi, aliquantulum à principio. Ire-
næus, lib. 1. c. 29. lib. 3. ca. 18. & 32. & D. Tho. 4. contra
gent. c. 20.

Fundamentum aliorum hæreticorum sumitur
ex aliquibus Pauli testimonijs. Primum est illud 2.
ad Corinth. 5. *Et si cognouimus Christum secundum car-
nem, sed iam non nouimus*, quæ Faustus Manichæus ita
expouit, vt diceret, Paulū in principio existimasse
Christum habuisse veram carnem, postea vero mu-
tasse sententiam. Et adiungebant illud ad Philip. 2.
In similitudinem hominum factus, id est, non in veritate.
Respondetur, impiam esse illam Faustii expositionem,
si enim ita licet sentire de Paulo nihil est firmū
in verbis eius. Sensus ergo duplex esse potest. Pri-
mus, vt Paul. de se loquatur pro eo tempore, quo
Christum persequabatur, & dicit: et si aliquando,
Secundum carnem, id est, carnaliter iudicantes, indi-
gnam æstimationem habuimus de Christo, sed iam
non ita nouimus, seu existimamus. Vel secundo, vt
loquatur de conditione carnis passibilis, in qua co-
gnouimus Christum dum hic viueret, sed nunc iam
non nouimus: quæ expositio traditur in VII. Synod.
act. 6. tomo 4. ad finem. Et confirmatur autoritate
Chrysostom. & Cyril. & est etiam Augustin. lib. 11.
contra Faust. à principio, & est consentanea verbis,
quæ Paulus postea subiungit, *Vt qui viuunt, iam non
sibi viuunt, sed ei, qui pro illis mortuus est, & resurrexit*, de
illo vero testimonio ad Philip. 2. iam supra quæst. 2.
diximus, illam particulam, in similitudinem, non ex-
cludere veritatem: sicut patet Genes. 5. cum dicitur,
Adam genuit filium ad imaginem & similitudinem suam:
& ad hunc modum dixit Clemens Alexand. lib. 1. de
Pedagog. cap. 2. venisse Filium Dei in figura homi-
nis, vel si gratis demus illam similitudinem exclu-
dere veritatem, referenda est non ad homines vt
homines, sed ad homines vt peccatores, vt Chryso-
stom. ibi & alij notarunt: quomodo de Christo di-
citur ad Romanos 8. habuisse carnem, in similitudi-
nem carnis peccati, quamuis non habuerit carnem
peccati.

Secundo obiicitur illud 1. ad Corinth. 15. *Primus
homo de terra terrenus, secundus homo de celo celestis*, vo-
lunt enim Christum dici celestem hominem, pro-
pter celeste corpus. Sed non intelligit Paul. qui sta-
tim, etiam eos vocat homines celestes, qui Chri-
stum imitantur. Primo ergo exponunt Patres, Chri-
stum dici celestem hominem, quia celestem vitam
vixit, seu quia impeccabilis fuit: Adam vero dicitur
terrenus, vt pote subdit⁹ peccato, cui quadrat, quod
statim Paul. subiungit, *Qualis terrenus, tales & terre-
ni*, qualis celestis, tales & celestes. Ita Tertull. lib. de
Carne Christi cap. 8. & Beda in eum locum referens
Augustinum.

Secundo dicitur Christus homo celestis propter
Fr. Suarez, Tom. 1.

gloriam, quam à principio habuit, quamuis enim in
corpore illam non habuerit, vsque ad resurrectio-
nem, illi tamen erat debita, & connaturalis, primus
vero homo dicitur terrenus, propter mortalitatem
ex peccato contractam. Ita fere Chrysostom. homil. 42. in 1. ad Corinth. & Augustin. 13. de Ciuit. cap. 23.
Tertull. lib. de Resurrectione carnis cap. 49. & se-
quentibus. Tertio dicitur Christus homo celestis, ra-
tione diuini & celestis suppositi, quæ ratione etiam
solet dici homo, qui de celo descendit, Ioan. 3. & 6. ita
fere Nazianz. dicta orat. 51. circa medium, & indi-
cat August. epistol. 57. ad Dardanum quæst. 2. Quar-
to dicitur celestis propter ineffabilem modum
conceptionis, supra totum naturæ ordinem, celesti
quodam virtute effecta, ita Ambros. 1. ad Corinth.
15. & Hilar. libro 10. de Trinitate non longe à prin-
cipio, August. Dialogo 65. quæstionum ad Orosium
quæst. 4.

Dices, Hac ratione etiam Adam dicendus esse
homo celestis, quia ab ipso Deo immediate creatus
fuit. Respondetur primum, Adam fuisse productum
eo naturali modo quo species humana in primo suo
indiudivo produci poterat, Christum vero modo
omnino supernaturali fuisse genitum. Secundo, in
Christi conceptione non solum, neque præcipue cō-
siderari corporis formationem, sed multo magis as-
sumptionem, & inde vocari celestem, vnde Augu-
stin. supra, *Celestem dico, quia non ex humano conceptus
est semine, sed ex Maria Virgine pro nostra salute assumptus
à Filio Dei*.

SECTIO IV.

*Virum assumpserit Christus corpus & animam inter
se vnita.*

Hanc breuem dubitationem supra quæst. 2. arti.
5. huc remisimus, quoniam præcedentes suppo-
nit, & de illa fuit olim inter scholasticos dubitatum,
quibusdam negantibus assumpsisse Christum has
duas partes inter se vnitas, quia necessario consequi
videbatur, ex vnione earum resultare personam hu-
manam creatam: quam sententiam tanquam Scho-
lasticam opinionem refert Magist. in 3. dist. 6. & Hu-
go de Sanct. Vi. lib. 1. de Sacramentis par. 2. & Scot.
in illa dist. 6. quæ 3. dicit non fuisse hæreticam, donec
ab Alexand. III. dānata est in cap. Cum Christus, ex-
tra, de hæreticis. Et eodem modo de illa sententia
loquuntur alij Scholastici antiqui.

Dicendum vero est, Christum Dominum assump-
pisse corpus & animam inter se vnita ad compo-
nendam vnā humanitatem. Est de fide, & contra-
ria sententia semper fuit hæretica, tanquam directe
repugnans substantiæ mysterij incarnationis. Vnde
in Concilio Ephesi. can. 13. & concil. Calcedon. act.
1. & 5. & in V. Synod. act. 11. in epistol. Sophron. &
act. 13. cap. 4. definitur, Christum assumpsisse carnem
animatam animā rationali, quod perinde est ac di-
cere assumpsisse carnem vnitam animæ: & eodem
modo loquuntur Concilia supra citata, & alia, quæ
docent, Christum assumpsisse carnem mediante a-
nima, quæ disputatione. 27. tractabimus. Item quæ
docent, Christum constare ex corpore & anima vt
Lateranense, quod habetur in cap. Firmiter de ium.
Trin. & Athanas. in symbolo. Et ita sentit aperte de
certitudine huius veritatis Damascen. lib. 3. de Fide
cap. 2. August. epistol. 3. D. Thom. 4. contra gent. cap.
37. & loco supra citato. Ratio autem est, quia vnio a-
nimæ & corporis est de essentia humanitatis, & ho-
minis. Verbum autem, & veram humanitatem as-
sumpsit, & vere factus est homo. Deinde nisi corpus
& anima fuissent vnita, non potuissent per mortem
separari, vnde nec Christus vere mortuus fuisset: &
simili ratione, nec vere resurrexisset nisi post mor-
tem iterum coniuncta fuissent, nec à principio esset
Ee 3 geni.

genitus ex matre, quia generatio formaliter terminatur ad vnionem animæ cum corpore. Ad fundamentum autem contrarij erroris iam ex supra dictis patet responsio: per vnionem enim animæ & corporis, immediatè resultat hæc natura, & per hypostaticam vnionem impediri potest, ne resultat hæc persona.

Occurrebat hoc loco difficultas, an corpus & anima aliter fuerint vnita Verbo ratione totius humanitatis, seu quatenus vnita erant ad illam componendam, aliter vero secundum se, seu secundum entitates suas. Sed hæc dubitatio supponit nonnulla tractanda disp. 17. & ideo vsque in illum locum differenda est.

Ex dictis vero expeditur facile aliud dubium, quod ad modum loquendi pertinet, an Christus dicendus sit compositus ex tribus naturis, diuinitate, anima, & carne, an vero ex duabus tantum, diuinitate scilicet, & humanitate, nam Damascen. libro 3. cap. 16. ita posteriorem hunc modum loquendi eligit, vt priorem non probet, quem imitatur Paulinus Aquileiensis in libell. Sacrosyllabo, qui refertur in Concil. Francofordien. & habetur etiam in 5. tom. Biblioth. sanct. quoniam videtur illo modo loquendi significari, ita fuisse distincta inter se animam & corpus, sicut à diuinitate, seu non magis fuisse vnita inter se ad componendum vnā naturam, quam cum diuinitate. Item, quia anima & corpus nō sunt propriè duæ naturæ, cum sint partes vnius naturæ. Nihilominus prior loquendi modus est valde à Patribus vsitatus, illo enim vtitur Gelas. Pap. libr. de duab. natur. circa finem, & Concil. Tolet. XI. ex Augustino 13. de Trinit. cap. 17. vbi vtramque locutionem coniungit dicens: *Ex duabus substantiis vna persona, ac per hoc iam ex tribus, Deo anima, & carne*, & Bernardus sermone 3. in Vigil. Natiuit. Domini, & lib. 5. de considerat. ad Eugenium, vbi ait: sicut in Trinitate sunt tres personæ in vna natura, ita per hoc mysterium factum esse, vt sint tres naturæ in vna persona. Et eodem modo loquitur Innoc. lib. 4. de myst. altaris cap. 11. Indicat etiam Leo Pap. epist. 11. dicens. Verbum, carnem, & animam, vñum esse Christum. Et quamuis magis propriè dicatur Christus constare ex duabus naturis, tamen alius modus loquendi non est reiiciendus, nam est in rigore verus, & introductus est ad explicandum, verum corpus, & veram animam Christum assumpsisse: si enim purus homo dicitur ex duplici natura constare, corporali scilicet & spiritali, cur non poterit dici Christus constare ex tribus? Regulariter vero nos priori modo loqui debemus, quia est proprior, magisq; explicat, Verbum non assumpsisse corpus & animam, vt duas naturas distinctas, sed vt vnā componentes. Posterior autem modus ad refutandas expresse hæreses contrarias vsurpatus est à Patribus, & eodem modo possumus nos loqui, adhibita sufficiente declaratione.

SECTIO V.

Vtrum assumpsit Christus partes omnes, quæ sunt de integritate corporis humani.

Deo primo, Verbum diuinum assumpsisse corpus integrum, & omnibus suis partibus constans. Hæc conclusio est omnino certa, & in ea, conueniunt omnes Theologi & Patres, qui de hac materia loquuntur, & fundamentum est, quia Christus non est tantum homo verus, sed etiam perfectus & integer, & neque mancus, aut mutilus, neque monstrosus, quanquam enim hoc vltimum non habeatur expresse in Scriptura, tamen cum fides doceat, Verbum factum fuisse hominem, assumendo nostram naturam, quam in Adamo plantauit, satis indicat & docet, sicut creauit Adam integrum quo-

ad omnes partes, ita etiam perfectam, & integram humanitatem assumpsisse: vt bene explicuit Leo Papa ser. 7. de Natiuit. cap. 2. & Damasc. lib. 3. de Fide c. 3. & 6. & idem est communis sensus omnium Patrum, & totius Ecclesiæ: ac denique hoc intendunt definire Concilia supra citata, cum statuunt assumpsisse Verbum nostrum corpus perfectum, quale creauit in Adam. Ratio vero facilis est, quia ita decebat, & maiestatem Verbi Dei, cuius illud corpus erat futurum, & omnipotentiam Spiritus Sancti, cuius virtute corpus illud fabricatum est, & excellentiam ipsius operis, quod sicut est maximum omnium, quæ à Deo perfectæ sunt, ita debuit integro ac perfecto modo fieri.

Dico secundo: Verbum diuinum assumpsit omnes partes corporis humani, eas præsertim quæ anima rationali informantur, non tantum mediate, & in hypostasi, sed etiam immediate, & secundum hypostasim. Explicatio horum terminorum iam supra tradita est. Conclusio vero communis est, & certa, vt vero explicetur, & probetur, aduertendum est, in corpore humano multa ad illius integritatem concurrere, vt ossa, carnem, sanguinem & alios humores, dentes, ungues, capillos, barbam, &c. quæ omnia fuisse in corpore Christi, indubitatum est ex dictis in præcedenti conclusione: quia corpus illud erat perfectum, & integrum, & naturali modo vivebat, & nutrebat, &c. Vnde consequenter sit, hæc omnia fuisse assumpta in hypostasi Verbi, de quo iam quæstio esse non potest: an vero fuerint etiam assumpta secundum hypostasim, illud potest in quæstionem venire. Secundo obseruandum est ex philosophia, quædam esse inter hæc, quæ integrant corpus humanum, de quibus certum est informari ipsa anima rationali, vt sunt partes omnes organice, & ossa, caro, &c. Alia vero sunt, de quibus dubitatur, vt sunt dentes, ungues, capilli, humores. De hoc posteriori genere partium nunc non agimus, postulat enim longiorem disputationem. De priori ergo partium genere probatur conclusio, quia corpus humanum vnitum fuit Verbo immediate, & secundum hypostasim, neque enim sola anima immediate assumpta est, sed tota humanitas, sicut in propria humana persona, nō sola anima subsistit, sed totus homo, seu tota humanitas: Verbum enim diuinum totam subsistentiam creatam humanitatis, impediuit, & per se ipsum illam terminauit: sicut ergo assumpsit animam immediate, & secundum hypostasim, ita & corpus, vt magis quæstione 6. declarabitur: sed non potuit assumere corpus secundum hypostasim, nisi assumendo partes, ex quibus corpus constat, quia ipsum corpus non est quiddam aliud à suis partibus, ergo assumpsit saltem illas partes, quæ informantur anima rationali: tum quia hæc sunt, ex quibus maxime substantialiter, & quasi essentialiter componitur humanitas, tum etiam, quia omnes hæc partes in propria persona subsistere solent subsistentia totius naturæ, quæ in Christi humanitate fuit ipsa subsistentia Verbi: ac denique quia anima, qua informantur omnes hæc partes, assumpta est, ergo & omnes huiusmodi partes corporis, quia fere eadem est ratio de omnibus, neque vlla probabilis ratio dubitandi hic occurrit.

SECTIO VI.

Vtrum Verbum diuinum immediate, & secundum hypostasim assumpsit sanguinem, ad subsistendum in sua persona.

Ratio dubitandi est, quia sanguis non est pars corporis humani, neque anima rationali informatur, vt est communis Theologorum, & multorum Philosophorum sententia, quæ fundamentum habet in Aristot. libro 2. de part. animal. capit. 3. vbi sanguinem dicit esse alimentum vltimum, & esse in ve-

An Christus dicendus sit ex tribus naturis compositus.
Damasc.
Paulinus.
Aquileiens.

Gelas. Pap.
Conc. Tolet.
August.
Bernard.

Leo Pap.

Leo Pap.
Damasc.

Cap.
Sec.
Sens.
Bib.
Dm.
Pall.
Al.
Gai.

Dm.
Dm.
Gai.
Sens.